

MÄLUMÄNG 15.01.26 Paistu rahvamajas

KÜSIMUSED:

Soojendus: **Kirjutage rooma numbrites 2604**

1) Kui suur on Eesti riigieelarve aastal 2026?

2) Uus aasta, 2p.

Mis riik on uuest aastast Euroopa Liidu eestistuja? Eesistumine algas 1. jaanuaril 2026 ja kestab kuni 30. juunini 2026. Vihjeks: rahvaarv: 1 244 188 (1.07.2021), pindala: 9251 km², telefoni suunakood: +357

3) Mis riik võttis alates 2026 kasutusele euro? Vihje riigi kohta: rahvaarv: 6 437 360 (2024), pindala: 110 994 km², telefoni suunakood: +359

4) Kes sai 6. juunil 1940 esimese ja viimase inimesena Nõmme linna aukodaniku tiitli? Sündis 1865.aastal Kirikukülas, Viru-Jaagupi kihelkond ja suri 1943. aastal Tallinnas. Oli üks kaksikutest, tema vend suri 1930. aastal. Temanimeline tänav on praegugi Nõmmel. Kunstnik, kes oli ka ühekroonisel Eesti rahatähel.

5) Fotel on itaalia kirjanik Alberto Moravia (1907-1990), kelle teoste peamised teemad olid moodne seksuaalsus, sotsiaalne võõrandumine ja eksistentsialism. Tema tuntuimad romaanid on debüütteos "Gli indifferenti" (Ükskõiksed, 1929) ja antifašistlik "Il Conformista" (Konformist, 1961), millel põhineb ka Bernardo Bertolucci 1970. aasta samanimeline film.

Paljudele eestlastele seostub see pilt hoopis ühe teise isikuga, kes kerkis esile 1992. aastal. Pisut hiljem võttis ta aga juba teise näo, millega on eelkõige meile kõigile mällu sööbinud. Väidetavad eluaastad 1908-2009. **Kes on see mitme näoga mees?**

6) 1835 sündinud Samuel Langhorne Clemens patenteeris kolm leiutist: tema eluajal oli neist kõige edukam scrapbook ehk "väljalõigete album", millel olid kleepuva ainega lehed, mida tuli niisutada, et sellele soovitud pilte vms kleepida. Samuti mõtles ta välja üsna keerulise ajaloolase mälumängu "..... Memory Builder", mida netis otsides saab tänagi mängida. Traksivihkajast leiduri kõige mõjukamaks leiutiseks oli aga klamber/pannal, mille abil pükse üleval hoida. See tõi revolutsiooni ka rinnahoidjate arengusse. Veelgi kuulsam on see leiutaja aga oma raamatute poolest, mille ta avaldas oma palju kuulsama pseudonüümi all. **Kes oli see leiutamishuviline maailmakuulus kirjanik?**

7) Maailma enim tõlgitud raamat on Piibel. Top 6 hulka kuuluvad veel Marxi ja Engelsi "Kommunistliku partei manifest", taoismi alustekst "Daodejing" ja kolm eelkõige nooremale lugejale mõeldud raamatut. **Nimetage need kolm lasteraamatut, mida on kõigist muudest ilukirjanduslikest teostest kõige rohkem tõlgitud?** Esmakordne ilmumine oli neil 1943, 1883 ja 1865.

8) Kui 1994. aasta veebruaris võeti vastu pühade ja tähtpäevade seadus, kuulus selliste pühade loendisse, mil eestlased said töölt vaba päeva, 10 kuupäeva. Praegu on selliseid päevi aastas 12. Üks lisandus 1998. ja teine 2005. aastal. **Millised kaks "punast" kuupäeva on võrreldes 1994. aastaga tänaseks eestlaste kalendritesse lisandunud?**

9) (Endine) ärimees Rein Kilk oli oma noorusajal ka tubli spordimees. Oma sõpradele on ta mitmeid kordi öelnud, et tema nimi on juba eluajal graniiti raiutud. Seda peetakse heaks naljaks, ent paraku on see tõsi. **Mille eest tema nimi 1981. aastal graniiti raiuti?**

10) See maius teeb „lapsed rõõmsaks, isad, emad lõbusaks“. Firma asutas 1920. aastal Hans Riegel, peakorter asub Bonnisis ja firmamärgiks on neil karu, kes siin pildil on kujutatud sportlasena. **Mis firmast on jutt?**

11) Maailma Terviseorganisatsiooni andmetel on suitsetamine 2. kohal (-1,9 aastat) tabelis, mis toob välja eri mõjud inimese oodatavale elueale. Tabeli 3. kohalt leiame alkoholitarbimise.

Mis mõjutab aga globaalselt inimese oodatavat eluiga kõige enam, võttes inimese keskmisest elueast maha 2,2 aastat?

12) Mis oli Harry Potteri maailmas metsavaht Hagridi koera nimi? Nimi on võimalik leida ka koera küljest. Kui kedagi aitab, siis filmides mängis teda sinine napoli mastiff, raamatutes oli tegemist dogiga.

13) 1. Koobalti järjekorranumber Mendelejevi tabelis. Inimese labakäe luude (*ossa manus*) arv. Uue Testamendi raamatute arv.

2. Selle kuu rahvapärased nimetused on ka hangekuu, linnukuu, näljakuu ja kehvakuu. Kreeka keeles πορεία (*poreia*).

Kokku saate kuupäeva, mis on ka rahvusvaheline teatripäev ja langenud vabadusvõitleja päev.

14) 27. märtsil 2013 tähistati tõsiasja, et sel päeval oli iseseisvusaeg alates Eesti Vabariigi taastamisest 20. augustil 1991 kestnud kauem kui esimene iseseisvusaeg aastatel 1918–1940.

Kuidas nimetatakse seda tähtpäeva?

15) 27.märtsil 1976 esilinastus eesti film, mille režissööriks oli Arvo Kruusement ja stsenaariumi kirjutas Paul-Erik Rummo. Filmi tegemine venis, sest tegemisel hoidis valvsat silma peal Moskva kuraator Susjeva, kes jälgis, et kõik ideoloogiliselt õige oleks, kuid seltsimees Susjeva nägi filmis puhast kulakluse propageerimist. Susjeval oli aga üks nõrkus: kui öeldi, et kusagil müüakse midagi defitsiitset siis ideoloogia teda enam ei huvitanud, vaid huvi kandus kiirelt hoopiski kaubandussfääri ja muidugi kasutati seda ära. Filmi restaureeritud versioon esilinastus 10. novembril 2011 kinos Artis.

Nimetage film.

16) Selle piirkonna vürst oli Grigori Potjomkin (1739–91).

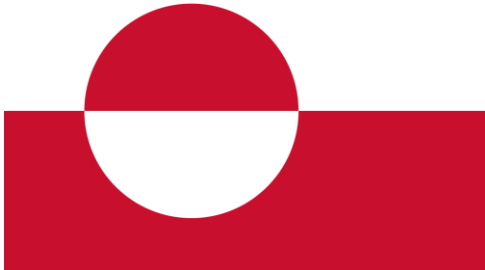
Mis piirkond? Selle piirkonna vana nimi oli Tauris, Taurica (Ταυρική or Ταυρικά) ja Tauric Chersonese (Χερσόνησος Ταυρική) – sellest ka Tauria palee Peterburis. Venemaa inkorporeeris piirkonna 1783. aastal. Tegu on poolsaarega, mis läks 1954. aastal Vene NFSV koosseisust Ukraina NSV koosseisu.

17) Selle Eesti helilooja, keda koos Rudolf Tobiasega peetakse eesti sümfonismi rajajaks, suurte tegude hulka kuulub lisaks muusikaalastele saavutustele ka üks julge patriootiline akt: 24. veebruaril 1950. aastal heiskas ta oma majale Tallinnas Eesti lipu - see oli ainus juhtum Eesti NSV-s ajavahemikul 1945–1986, kus avalikult heisati sinimustvalge lipp. Selle heiskaja oli teada ja teda ei karistatud (arvatavalt päästis ta otsestest tagajärgedest tema tuntus). Nüüd kannab tema kunagine kodutänav Tallinnas tema nime. **Nimetage helilooja.**

18) Hipopotomonstroseskvipedaliofoobia ehk hirm ... ees on üks iroonilisemaid foobiaid. Empaatiline inimene selle foobia all kannataja käest ei küsi, mis foobia tal on, sest muidu see ilmselt kangestuks hirmust. Vihjeks on veel foobia terviknimetus ja piisata võiks üksnes sellele peale vaatamisest.

Mis hirm?

19) Territoriaalüksus, ei ole iseseisev riik. Kohalikus keeles on nimetus *Kalaallit Nunaat*, mis tähendab "inimeste maad". Elanike arv 56 609 (2023), pindala 2 166 086 km², pealinn Nuuk.

20) 22.mail 1957 asutati .....(asutus), mis andis aastatel 1958-1992 välja ajakirja, mis ilmus 4 korda aastas. Aeg-ajalt anti välja ka temaatilisi erinumbreid (nt tööõivaste ning töö- ja teenistusrõivaste erinumbreid). Esimeste numbrite trükiarv piirdus 30 000-40 000 eksemplariga. Hilisemas arvestuses oli eestikeelse ajakirja keskmine trükiarv 52 000 ja venekeelse trükiarv 300 000. Viimase peatoimetaja sõnul trükiti venekeelset numbrit vahel isegi 320 000 – 360 000 eksemplari. **Nimetage asutus ja ajakiri**

21) Statistikaamet avaldas 2020. aastal, et Eestis on 17 linna, mis on ka perekonnanimeks vähemalt 5 inimesel. Populaarseim nimi praegu lausa 640 inimesel, teine 225 ja kolmas 198 inimesel. Neljas on Tartu 156 inimesega. Suurimas neist linnadest on elanikke veidi üle 5000 inimese.

Millised on 3 populaarseimat Eesti linna nime, mis ka perekonnanimena on kasutusel?

22) Eesti sportlased on olümpiamängudel osalenud üle 30 erineval spordialal. Mõnel alal jääb viimane osaluskind juba aastakümnete taha. **Millisel individuaalalal on Eesti sportlased kõige kauem olümpialt eemal olnud?**

23) Dalni Ramming, Varajane Sinine, Jubileinõi Novgoroda, Korinka Russkaja, Läti Varajane, Silva, Zarja Severa, Guna, Don Muskat, Swenson Red ja Swenson White. Nimekiri on mittetäielik. **Mis taime Eestis kasvatatavad sordid?**

24) Eesti keeles on üks käändsõna, mis ei kuulu mitte ühtegi käändkonda. **Mis on see sõna?**

VASTUSED:

Soojendus: MMDCIV

1) 2026. aasta Eesti riigieelarve kogumaht on 20,9 miljardit eurot

2) Küpros

3) Bulgaaria

4) Kristjan Raud

5) Ivan Orav (*Andrus Kivirähk lisas Eesti Päevalehe huumoriveergudel oma kirjutiste juurde üsna suvalisi illustratiivseid pilte ja esialgu oli Ivan Orava lugude juures mingist kinoajakirjast välja lõigatud Alberto Moravia pilt. Hiljem sai Ivan Orav endale Andrus Vaariku näo*)

6) Mark Twain

7) Antoine de Saint-Exupéry "Väike Prints" (1943)

Carlo Collodi "Pinocchio seiklused" (1883)

Lewis Carroll "Alice Imedemaal" (1865)

8) 20. august - taasiseseisvumispäev, lisandus 1998. aastal ning 24. detsember - jõululaupäev, määrati riigipühaks 2005. aastal

9) Viljandi järvejooksu võitja 1981

10) Haribo

11) Õhusaaste

12) Fang ehk Kihv

13) 27. märts

14) Priiuse põlistumise päev

15) „Suvi“

16) Krimm

17) Artur Kapp

18) Hirm pikkade sõnade ees

19) Gröönimaa

20) Tallinna Moemaja, Siluett

21) Kallaste, Jõgeva, Tamsalu

22) Poks

23) Viinamarjad (viinapuud)

24) Õlu